

INGLIZ TILI DARSLARIDA “TESKARI SINIF” ARALASH TA’LIM TEXNOLOGIYASINI QO‘LLASH

Babadjanova Umida Bahodirovna

TTA Urganch filiali, Ingliz tili kafedراسi mudiri, dotsent

Annotasiya: *Ushbu maqolada ingliz tili darslarida “Teskari sinif” texnologiyasini qo‘llashni nazariy tahlil qilishga bag‘ishlangan. Bundan tashqari aralash ta’lim tushunchasi, xususiyatlari va asosiy modellari tavsiflangan, o‘qitish jarayonida aralash ta’limning bir qismi sifatida masofaviy ta’lim haqida so‘z yuritilgan va ingliz tili darslarida “teskari sinif” texnologiyasidan foydalanish xususiyatlari ochib berilgan.*

Kalit so‘zlar: *Teskari sinif (Flipped classroom), aralash ta’lim, online ta’lim, soft skills.*

Jahonda umumiy o‘rta, o‘rta maxsus va kasb-hunar ta’limining zamonaviy tizimida o‘quvchilarning metakompetensiyalarini (Soft Skills) takomillashtirishning eng samarali innovatsion usullari hamda texnologiyalarini tanlash muammosi dolzarbligicha qolmoqda. Chet tilini o‘qitish jarayonida innovatsiyalar o‘quv jarayonining turli jihatlariga, shu jumladan, ta’limiy kenglikni tashkil etishni o‘zgartirish, sinflarni zamonaviy texnik vositalar bilan jihozlash, sinfda ham, avtonom ta’limda ham yangi ta’lim texnologiyalarini sinovdan o‘tkazishga bevosita bog‘liq. Hozirgi vaqtda chet tillarini o‘qitish usullari o‘quv jarayoniga, ochiqlik va harakatchanlikni kiritadigan turli xil axborot texnologiyalaridan faol foydalanishni, shuningdek, hamkorlikda fikrlash, tadbirkorlik, ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishni ham o‘z ichiga oladi.

Ta’limni kompyuterlashtirishning ijobiy jarayoni sharoitida zamonaviy o‘qitish usullari asta-sekin an’anaviy ta’lim shakllaridan e-Learningga o‘tib, o‘quv jarayoniga faol kiritilgan yangi o‘qitish usullari bilan birga keladi. Bu, asosan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi va jamiyat tomonidan axborotni qayta ishlash bilan bog‘liq. 1999-yilda AQShda yangi dasturiy ta’minot chiqarildi, bu esa darslarda Internetdan foydalanishga imkon berdi. Ushbu voqea “aralash ta’lim” atamasining shakllanishiga olib keldi. Aralash ta’limga sinonim sifatida gibrid ta’lim, texnologiyadan foydalangan holda o‘qitish, veb-texnologiyalardan foydalangan holda o‘qitish va aralash modeli ta’lim tushunchalari tez-tez ishlatiladi.

Tadqiqotda “Aralash ta’lim” tushunchasiga va uning tarkibiy qismlariga, masalan, masofaviy o‘qitish, yuzma-yuz mashg‘ulotlar va elektron ta’limga

alohida e'tibor berilgan. Aralash ta'limga an'anaviy masofaviy ta'lim va elektron masofaviy ta'limdan yanada samarali foydalanish texnologiyasi sifatida qaralishi mumkin. Raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish va o'quvchilarga o'z yondashuvlarini tanlash imkoniyatini berish, vaqt, joy va tezlik aralash ta'limning ajralmas hamda muhim tarkibiy qismidir. Agar o'qish vaqtining 30 %dan 79 %gacha qismi onlayn tarzda o'tkazilsa, o'qitish aralash deb hisoblanadi.

Masofaviy ta'lim va an'anaviy ta'lim ikki turdagi ta'limdir. Ikkalasi ham ta'lim va ta'lim sifati standartlariga javob beradi. Aksariyat odamlar an'anaviy onlayn ta'limni afzal ko'rishadi, chunki an'anaviy ta'limni odam o'qituvchi va boshqalar bilan muloqot qilish orqali o'rganadi. Onlayn trening davomida boshqa odamlar bilan muloqot qilish cheklangan. U ikki shaklda ifodalanishi mumkin:

– Sinxron masofaviy ta'lim: e-Learningning bir vaqtning o'zida, ya'ni audio yoki videokonferensiyada amalga oshiriladi;

– Asinxron masofaviy ta'lim: joy va vaqtdan qat'i nazar, elektron ta'lim, ya'ni o'quv platformalari, o'quv videolari yoki elektron uzatish orqali.

Onlayn ta'lim – bu sinxron masofaviy o'qitish varianti bo'lib, unda talabalar jadval bo'yicha kompyuter monitorlarida yoki mobil telefonlarda o'qituvchi bilan bir vaqtning o'zida bo'lishlari kerak. So'nggi yillarda e-Learning atamasi keng qo'llanilmoqda, bu ta'limni boshqarish tizimlaridan foydalangan holda Internet orqali elektron shaklda o'rganish jarayonini anglatadi. Bugungi kunda "e-Learning" tushunchasi "masofaviy ta'lim" atamasining kengaytmasi hisoblanadi.

Aralash ta'lim sinxron va asinxron o'rganishni birlashtiradi. Yuzma-yuz va masofaviy o'qitish o'rtasida farq bor. Masalan, barcha talabalar virtual xonada bo'lishlari mumkin (masalan, videokonferensiya yoki miqyosdagi yig'ilish) yoki vaqt va makondan qat'i nazar, o'z hujjatlari bilan ishlashlari mumkin.

Oflayn mashg'ulotlar o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasidagi ijtimoiy o'zaro munosabatlarga qaratilgan. Darslar yoki mavjudlik bosqichlari o'quv jarayoni uchun markaziy ahamiyatga ega. Darslar fikr almashish, E-Learning bosqichlarida o'rganilgan narsalar asosida hamkorlikni davom ettirish, jarayon haqida o'ylash va mavzularni muhokama qilishni nazarda tutadi. Birgalikda ishlash, kommunikatsiya va ijtimoiy ta'lim o'quv modullarini rejalashtirishni tavsiflovchi pedagogik qadriyatlaridir.

E-learning bosqichlari o'rganish tezligi, vaqti va joyi bo'yicha individual o'rganishga qaratilgan. Bundan tashqari, raqamli ommaviy axborot vositalari o'quv jarayoniga turli yondashuvlarni birlashtirish imkoniyatini taqdim etadi.

Shunday qilib, talabalar o'zlari uchun maqbul o'quv natijalariga erishishlari mumkin.

O'qituvchi raqamli ommaviy axborot vositalaridan foydalangan holda mavjudlik fazalari va individual o'rganish bosqichlarining didaktik mazmunli ketma-ketligini ishlab chiqadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Anderson L.W. and Krathwohl D.R., et al (Eds.) A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. – New York: Longman, 2001. – P. 352.

2. Abduqodirov A.A. Bo'lajak o'qituvchilarning axborot kommunikatsiya texnologiyalariga oid kompetentligi. / "Pedagogning shaxsiy va kasbiy axborot maydonini loyihalashda axborot kommunikatsiya texnologiyalariga oid kompetensiyalar" mavzusidagi ilmiy-amaliy anjuman materialari. – T.: TDPU, 2015. – 3 b.

3. Usarov J.E., Boboxodjayeva L.G., Yusupova N. Aralash ta'lim shakli pedagogik ta'lim klasterining zamonaviy yondashuvi sifatida // Science and Education, 2021. – № Special Issue 1;

Narbaevna, S. D. (2022). MEANS OF ESTABLISHING CONTACT WITH THE PATIENT IN MEDICAL DISCOURSE. ResearchJet Journal of Analysis and Inventions, 3(4), 1-4.